

DOSTĘP DO TREŚCI
SZKODLIWYCH, NIEPOŻĄDANYCH, NIELEGALNYCH
procedury reagowania

<i>Podstawy prawne uruchomienia procedury</i>	Kodeks karny, Statut i Regulamin Szkoły.
<i>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</i>	Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych takich jak: pornografia, treści obrazujące przemoc lub działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, ideologię faszystowską lub działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, zachowań antyspołecznych, nakłanianie do korzystania ze środków psychoaktywnych, niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych, psychomanipulacja.
<i>Telefony alarmowe</i>	Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl, tel. 801 615 005, Policja 997
SPOSÓB POSTĘPOWANIA	
<i>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</i>	Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy: • treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też • treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu) znalezione w Internecie lub w sprzęcie elektronicznym dziecka. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W pierwszej sytuacji rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś w drugim przypadku należy rozważyć zgłoszenie incydentu na Policję oraz zgłosić go do serwisu Dyżurnet (punkt kontaktowy zajmujący się zwalczaniem nielegalnych treści w internecie - dyzurnet.pl).
<i>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</i>	Informacja o kontakcie uczniów ze szkodliwymi treściami może dotrzeć do nauczyciela z różnych źródeł: od samych uczniów, rodziców lub innych

	nauczycieli. W przypadku stwierdzenia takiej sytuacji należy: 1. Poinformować o fakcie rozpowszechniania szkodliwych treści wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora. 2. Zabezpieczyć dowody, zebrać informacje na temat szkodliwych treści, miejsca ich wystąpienia oraz ewentualnych sprawców. (wydrukować, zapisać w formie zrzutów ekranu wszystkie dostępne dowody rozpowszechniania niewskazanych obrazów w sieci, zachować SMS i MMS). 3. Jeśli treści są nielegalne, nieodpowiednio zabezpieczone lub niezgodne z regulaminem danej strony – wskazany jest kontakt z administratorem strony. 4. Ustalić okoliczności zdarzenia: identyfikacja sprawcy zdarzenia, kim są świadkowie zdarzenia. 5. Nawiązać współpracę z pracownikiem zarządzającym dostępem do sieci w szkole aby pomógł w zabezpieczeniu dowodów, ponownej konfiguracji zabezpieczeń sieci szkolnej blokujących dostęp do szkodliwych materiałów.
<i>Identyfikacja sprawcy (sprawców)</i>	W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim występują na ogół: twórca treści oraz osoby, która udostępniły je dziecku. Często osobami tymi są rówieśnicy – uczniowie tej samej szkoły czy klasy.
<i>Aktywności podejmowane wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/spoza szkoły</i>	Należy podjąć konkretne działania wobec sprawcy i osób uczestniczących w zdarzeniu. 1) Ustalić okoliczności sprawy. 2) Przeprowadzić rozmowę uczniów z pedagogiem lub psychologiem na temat przesyłanych treści (z każdym osobno). Jeżeli szkodliwe treści rozpowszechnia grupa uczniów, działania interwencyjne warto zacząć od lidera grupy (jakie emocje budzi prezentowany materiał, do jakich działań ich zachęca i jak wpływa na wyobrażenia na temat otaczającego świata). 3) Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców i/lub opiekunów prawnych uczniów uczestniczących w zdarzeniu, przedstawić sytuację i rolę jaką odegrały ich dzieci, zapoznać ich w miarę możliwości

	z materiałem dowodowym. 4) Poinformować rodzica o działaniach podjętych przez szkołę wobec ucznia a także podjąć konkretną współpracę z opiekunami w celu rozwiązania problemu. 5) Omówić konsekwencje zdarzenia dla osób mających kontakt ze szkodliwymi treściami – w tym też konsekwencji wynikających ze złamania regulaminu/statutu szkoły. 6) W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie na Policję a także rozważyć poinformowanie Sądu Rodzinnego.
<i>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</i>	Ofiary i świadków zdarzenia należy od pierwszego etapu interwencji otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać w warunkach jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W trakcie rozmowy należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww materiałów. Należy koniecznie powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych o zaistniałym zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania oraz formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinny cechować się poufnością i empatią w rozmowach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz osobami udzielającymi wsparcia. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób w jaki nastąpił ten kontakt. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podsufanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego (np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy).
<i>Aktywności wobec świadków</i>	W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary (w klasie, szkole) - wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych. Zasadnym będzie przeprowadzenie diagnozy potrzeb i działania wobec uczniów zaangażowanych rozpowszechnianie szkodliwych treści (edukacja, warsztaty z klasą lub rozmowa na temat treści, jeżeli np. mają negatywny wpływ na

	rozwój poznawczy, emocjonalny lub są rodzajem psychomanipulacji). Ważny jest zdecydowany komunikat ze strony szkoły, że takie materiały nie są akceptowane w placówce.
<i>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</i>	W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy (w porozumieniu z rodzicami dziecka) niezwłocznie powiadomić Policję. Interwencja prawna przeprowadzona przez szkołę możliwa jest w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania: pornografii z udziałem małoletniego – art. 202 kk treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa albo nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych – art. 256 i art. 257 kk
<i>Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi</i>	Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
<i>Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi</i>	Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

Opracowanie: Dorota Stach – pedagog specjalny, oligofrenopedagog